

Vážený kolegové,

V Praze, 3. prosince 2018

dovolte, abychom jménem Prezidia a Stavovské rady Asociace manželských a rodinných poradců ČR (www.amrp.cz, dále jen AMRP), ***jasně deklarovali náš nesouhlas a nevoli proti přivlastnění psychoterapie a profesního zařazení "psychoterapeut/ka"*** (dále jen psychoterapeut) do oblasti zdravotnictví, resp. privilegované podmíněnosti "*příslušně kvalifikovanými zdravotnickými pracovníky*", a vyjádřili ***jasný nesouhlas s navrhovaným postupem a "zdravotnickou podmínkou" vzdělávání budoucích psychoterapeutů.***

AMRP vznikla v květnu 1990 a je jedna z prvních profesních sdružení odborníků v partnerských, rodinných a mezilidských vztazích (a tedy i psychoterapeutů). AMRP se zaměřuje především na udržování a zvyšování profesních kompetencí, podílí se na přípravě a realizaci kurzů, výcviků, supervize a dalších vzdělávacích aktivit. Definiuje požadavky pro získání jednotlivých kvalifikačních stupňů a o dosažené kvalifikaci vydává osvědčení.

Tradici manželského a rodinného poradenství asi není zapotřebí příliš představovat. Aktuální legislativní zakotvení najdeme třeba i v ***zákoně č.108/2006 Sb. o sociálních službách, který jasně, pro manželského a rodinného poradce, stanovuje nutnost certifikovaného psychoterapeutického výcviku.*** Ale působnost, způsob práce, kvalita odváděné práce, efektivita jednotlivých přístupů a ***nároky na vzdělání se dále vyvíjejí.*** A to jak v oblasti resortu MPSV, tak i v privátní sféře.

Na MPSV se posledních pět let aktivně podílíme na přípravě novely výše zmíněného zákona, kde má být jasně definována psychoterapie v sociálních službách. Součástí této legitimizace je i nárůst kvalifikačních požadavků pro případné nové zájemce. Je devalvující, když se poradenství a psychoterapie prováděná specializovanými odborníky musí v tomto resortu nazývat "odborným sociálním poradenstvím". AMRP je také součástí sekce pro Psychoterapii v sociálních službách, která je nyní zastřešena Asociací poskytovatelů sociálních služeb ČR a která vydala ***Výzvu "4P" k legalizaci psychoterapie v sociálních službách,*** kterou AMRP oficiálně podporuje. V rámci sociálních služeb dnes působí stovky vzdělaných psychoterapeutů, jejichž vzdělání splňuje přísná kritéria Evropské asociace pro psychoterapii.

Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy, kde pracují členové AMRP a můžeme sledovat statistiky, ročně vyhoví 30 - 40 tisícům klientů. Nemalá část přichází v páru nebo s celým rodinným systémem. ***Vzdělávání v párové a rodinné psychoterapii je tak dalším přirozeným krokem. Absolvování jednoho psychoterapeutického výcviku se jeví stále čím dál tím více nedostačující.*** Z toho jasně vyplývá, že naše kvalifikační požadavky nejsou nikterak nižší, spíše naopak. Kromě několika psychiatrů (většinou externisté), není v členské základně AMRP nikdo jiný se zdravotnickým vzděláním. Váš návrh by byl pro tuto oblast zpátečnický. Opět bychom schovávali realizovanou psychoterapii pod něco jiného.

AMRP má již několik let ve svém vzdělávacím programu ***II. stupeň Certifikovaného manželského a rodinného poradce, kde je jasná podmínka dlouhodobého psychoterapeutického výcviku*** (jsou tam samozřejmě i další požadavky, včetně supervizí a délky praxe). ***Absolventům akreditovaných psychoterapeutických výcviků AMRP přiznává a uznává plnohodnotné používání pojmů "psychoterapie/psychoterapeut".*** Nicméně snahou AMRP je dále nabízet a rozšiřovat jejich odbornost směrem k náplni specializace manželského a rodinného poradenství. O tuto specializaci, která přesahuje hranice psychoterapie, je v posledních letech stále se zvyšující zájem.

AMRP jasně deklaruje svými aktuální kvalifikačními požadavky, tlakem na celoživotní vzdělávání, na postupný rozvoj kvalifikace, že “staré poradenství” bez sebezkušenosti, bez procesu, bez psychotherapeutického vzdělání je neudržitelné. Proto již několik let jsou opakovaně kvalifikační požadavky dále upravovány, a je zvyšována jejich náročnost.

Proces udělování kvalifikace psychotherapeuta ve vámi předloženém návrhu je pro nás naprosto netransparentní a nepřijatelný!

Neexistují **žádné doklady o tom, že právě vzdělávání ve zdravotnictví představuje přidanou hodnotu a produkuje kvalitnější psychotherapeuty**. A to ani u nás ani v zahraničí. Není také jasné, jak by takové další vzdělávání mělo probíhat, co dalšího by mělo přinést a proč má být nutné. Jinými slovy není zřejmé, jaká by měla být jeho přidaná hodnota k dosavadní decentralizované praxi. Není proto jasné, proč je potřeba, aby byl psychotherapeut vzdělán i jako zdravotnický pracovník, a případně absolvoval další moduly vzdělávání směřující do státem zastřešeného zakončení.

Jsme toho názoru, že bychom se neměli spolehnout na pouhá tvrzení zainteresovaných odborníků, ale měli bychom vyžadovat, aby tito odborníci svá tvrzení nějak doložili. Základní otázka by měla znít: ***Je psychotherapie poskytovaná ve zdravotnictví kvalitnější a měli bychom tedy usilovat o výlučnost psychotherapie pro zdravotnictví? Jaké to bude mít dopady na dostupnost psychotherapeutické pomoci v ČR?***

Psychotherapie je dnes již samostatným oborem, který se v České republice prosazoval a hledal své uplatnění v praxi s velkým zpožděním za zbytkem vyspělých států světa. Mnohem později a obtížně získával své místo v léčbě psychiatrických onemocnění, péči o duševní zdraví, ***pomoci lidem v obtížných životních situacích, řešení vztahových problémů*** i řady dalších případů. V počátcích se o jeho aplikaci a vzdělávání u nás zasadila celá řada odborníků, kteří stáli i mimo obor zdravotnictví. Zejména proto, že tak tomu bylo i ve zbytku světa, kde v devadesátých letech nacházela psychotherapie své uplatnění jak v oblasti zdravotnictví, tak mimo ni. Tedy v dalších pomáhajících profesích.

Psychotherapie není výhradně zdravotnické povolání, a to nejen vzhledem k dosavadní praxi v ČR, ale i vzhledem k současným trendům v Evropě a ve světě. Proto ani není nutné, aby “kolegové zdravotníci” měli monopol na rozhodování o tom, kdo psychotherapeut v ČR je a kdo není.

Navzdory tomu, že se ***mnoho odborníků psychotherapeutů napříč vyspělým světem dávno shodla na tom, že psychotherapie je oborem transdisciplinárním***, jsme znovu a dokola svědky snahy upírat profesionálům, vystudovaným psychotherapeutům z dalších pomáhajících oborů, jejich vzdělání, schopnosti, dovednosti a možnost aplikovat psychotherapii tam, kde je potřebná, neopomenutelná a nepostradatelná. Tedy v případech, kdy člověk není „nemocný“, ale pouze prochází obtížným životním obdobím a zkouškami, potřebuje se vyrovnat se ztrátami a projít krizemi, které patří i k životu zdravých lidí. ***Uplatňovat psychotherapii v oblasti mezilidských vztahů, krizích osobního růstu, hledání nejlepšího možného způsobu fungování člověka, naplňování a rozvíjení jeho vlastního potenciálu***, tedy jeho schopnosti žít svůj život nejlepším možným způsobem.

Psychotherapeuti ve zdravotnictví argumentují nutností „uzavřít“ psychotherapii v jejich působnosti jako jediný možný způsob ochrany psychotherapie i jejich uživatelů. ***Jsme toho názoru, že bezpečné užití psychotherapie není otázkou jejího svázání a uzavření ve zdravotnictví***. Bezpečné vykonávání psychotherapie má základ v legislativním ukotvení jejího vzdělávání a nastavení jasných kvalifikačních požadavků pro tuto profesi jako takovou. Podle jasných kritérií vzdělaný psychotherapeut tak nemůže být nebezpečný pro své klienty v

žádném oboru pomáhajících profesí ani v oblasti soukromých praxí. Jasná pravidla pro vzdělávání a uplatnění psychoterapie naopak umožní tuto péči poskytnout přesně tam, kde je jí potřeba a tomu, kdo o ni požádá bez rizika ohrožení těch, kdo ji potřebují i snižování úrovně psychoterapie jako takové. V oblasti sociální práce a sociálních služeb se dlouhodobě ozývá důrazný apel na legislativní ukotvení psychoterapie jako takové cestou jasného nastavení kvalifikačních požadavků pro výkon této profese a jejím provázáním s kvalitní supervizí.

Za AMRP opakovaně usilujeme o legislativní nastavení jasných pravidel a kvalifikačních požadavků pro bezpečné užití psychoterapie. Od samého počátku vzniku asociace je tato snaha pevně zakotvena v kvalifikačních požadavcích na vzdělání, apelu na užití kvalitní supervize a nutnosti dalšího, celoživotního vzdělávání. ***Důrazně nesouhlasíme se snahou a názorem, že úzké svázání psychoterapie s oblastí zdravotnictví je pro kohokoli ochranou.*** Není to ochrana ani psychoterapie ani těch, kterým se jí dostává. A odborníci ve zdravotnictví si toho musí být vědomi. Jejich počínání vnímáme jako snahu, která je vedena strachem mnohem víc, než skutečným zájmem a respektem.

Celosvětově je dnes, v otázkách bezpečného užití psychoterapie, pozornost mnohem více zaměřena na kvalitu vzdělávání, členství v národních oborových svazech a asociacích a provázání poskytování psychoterapie s kvalitní supervizí. Do dnešního dne nic z toho, o co v rámci bezpečného užití psychoterapie usiluje celý vyspělý svět, není v ČR řádným předmětem širokých společných diskusí profesionálů napříč obory a zástupců státu. Zároveň ***jsme svědky smutné skutečnosti, kdy profesionálové ze zdravotnictví bez jakéhokoli respektu k dalším pomáhajícím oborům prosazují uznání vlastnického práva na obor a profesi,*** která sama stála u zrodu a pomohla rozvíjet celou řadu dalších pomáhajících oborů a jako metoda a přístup je tedy s nimi úzce spjata.

Jednoznačně stojíme na straně ochrany psychoterapie a těch, kterým se jí dostává. Z této pozice důrazně apelujeme na zaujímání takových postojů, které umožní být v kontaktu s vývojem kolem psychoterapie ve světě. Nabádáme k zaujímání takových postojů, které jsou vedeny respektem, poznáním a skutečnou péčí o obor psychoterapie. Jsme připraveni podpořit jakoukoli snahu o obor psychoterapie, její rozvoj a bezpečné užití. Znovu musíme zopakovat, že snahu uzavřít a svázat psychoterapii pouze s oblastí zdravotnictví vnímáme jako její nepochopení a hrubé násilí na samé podstatě psychoterapie.

Současný návrh neodpovídá realitě a současné praxi poskytování psychoterapie v ČR. ***Ta byla dosud nabízena v různých oblastech a neexistují žádné doklady o tom, že by to bylo v neprospěch klientů.*** Právě naopak, kapacity zdravotnických zařízení jsou absolutně nedostatečné. Omezit poskytování psychoterapie na zdravotnictví nebo i informovat veřejnost v tom směru, že psychoterapie se odehrává pouze ve zdravotnictví, je na hranici etiky, protože může bránit klientům ve včasném vyhledání pomoci. Současná praxe je taková, že ***zdravotnická pracoviště běžně odkazují klienty jak na sociální služby, tak na soukromé psychoterapeuty.***

Služby v Poradnách umožňují anonymní vstup, jsou bezplatné a pro uživatele se nikde ve zdravotní dokumentaci bez jejich souhlasu neobjeví záznamy o absolvované psychoterapii. Klienti Poraden jsou lidé v nepříznivé sociální situaci, mají tak nárok na celou šíři bezplatných psychologických služeb v rámci sociální služby, aby se posílila či podpořila jejich kompetence si pomoci, a to nejlépe v rámci jedné instituce, bez zbytečné „turistiky od zařízení k zařízení“. A to včetně případně potřebné psychoterapie (rodinné či párové). Hustota klinických pracovišť, na kterých je fungující psychoterapeut, je poměrně malá. Kdežto síť sociálních služeb je bohatší a pro uživatele časově i místně dostupnější. Přitom

poskytují kvalitní psychoterapii. Objednací termíny na centrální psychoterapeutická pracoviště jsou několik měsíců - tedy co poskytování akutní péče? Spolupráce okresních psychiatrů a poraden, kde je poradenská i psychoterapeutická garantovaná služba, často odpovídá realitě malých měst, kde je např. na celý region pouze 1 psychiatr, který má kromě ambulance ještě konziliární činnosti pro nemocnici, domovy seniorů, ústavy sociální péče. Nedostatek psychiatrů, dětských psychiatrů a dětských klinických psychologů je více než výmluvný.

AMRP vyjadřuje lítost nad tím, že místo toho, abychom spojili síly a ochránili psychoterapii od lidí, kteří na ŽL poskytují tzv. psychoterapeutické služby, aniž by měli odpovídající vzdělání, vedeme jednání a nedorozumění mezi oboustranně kvalifikovanými odborníky.

Není nám zcela zřejmé, z jakého důvodu jsme doposud nebyli k probíhajícím jednáním přizváni, a proto vás kolegiálně žádáme o přizvání k dalším setkáním ohledně hledání společného konsensu.

Kolegové, žádáme vás také o to, abyste respektovali nás, tak jako my respektujeme vás, a na základě i výše uvedených skutečností, nedefinovali psychoterapii mimo svůj resort zdravotnictví!

S pozdravem Prezidium a Stavovská rada Asociace manželských a rodinných poradců ČR

Přílohy: najdete na této webové stránce: <http://www.amrp.cz/psychoterapie-v-268r.html>

Stanovisko AMRP k poskytování psychoterapie - z roku 2013
Stanovisko AMRP k poskytování psychoterapie - z roku 2018
Výzva "4P"